

NIBE OG GJØL BREDNINGER VILDTRESERVAT

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

Nibe og Gjøl Bredninger

Bredningerne i den østlige del af Limfjorden er karakteristisk ved de lavvandede grunde og øer. På det lave vand, der strækker sig på begge sider af sejlrunden mellem Ålborg og Løgstør, findes nogle af de største ålegræsbevoksninger i de danske farvande. Ålegræsset udgør fødegrundlaget for tusinder af vandfugle, der opholder sig her i træktiderne.

Fuglebeskyttelsesområde

Nibe og Gjøl Bredninger er udpeget i henhold til Ramsar-konventionen og er dermed også EF fuglebeskyttelsesområde. Dette forpligtiger os til at passe særlig godt på naturområdet og beskytte stedets fugleliv. Det samme gælder for den inddæmmede fjordarm Ulvedybet, som også har stor betydning som rasteplass for vandfugle. Der findes en særskilt folder herfor.

Forsøgsreservat

På baggrund af områdets status som international betydningsfuld vandfuglelokaltet blev det besluttet, at området skulle udlægges som forsøgsreservat.

Formålet med forsøgsordningen var at vurdere behovet for et reservat i området samt at opnå en øget viden om trækkende vandfugles krav til rasteplassen. Ved at begrænse en række forstyrrende aktiviteter, især jagt, kunne man undersøge, hvordan fuglene reagerede herpå. En permanent reservatordning kunne i givet fald udformes på baggrund af en konkret viden om, hvordan mennesker påvirker fuglenes udnyttelse af området.

Projekt Forsøgsreservat

I de tre jagsæsoner fra 1985/86 til 1988/89 kortlagde Danmarks Miljøundersøgelser, hvordan vandfugle og mennesker udnyttede Nibe og Gjøl Bredninger.

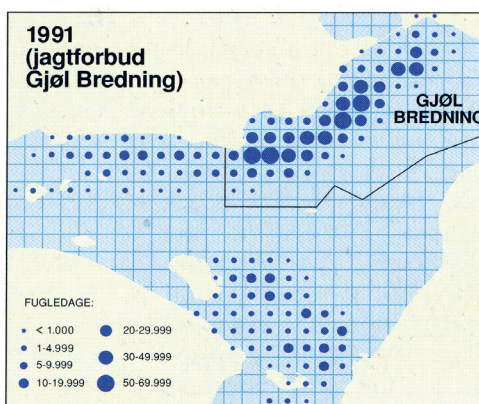
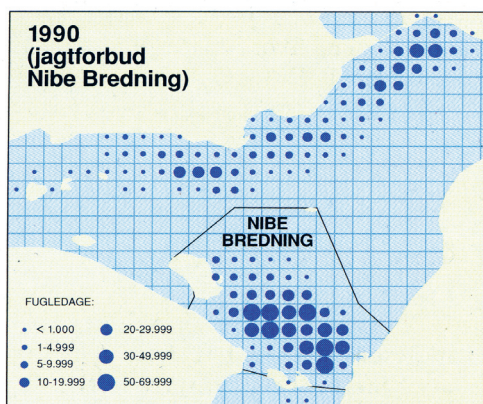
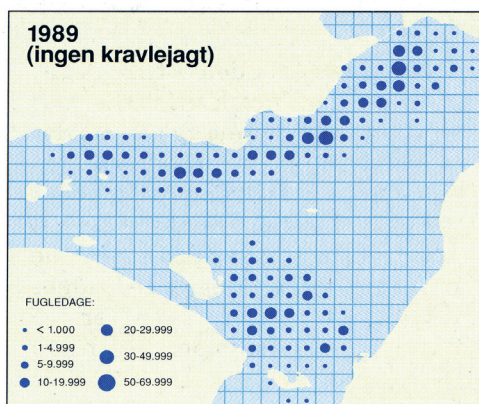
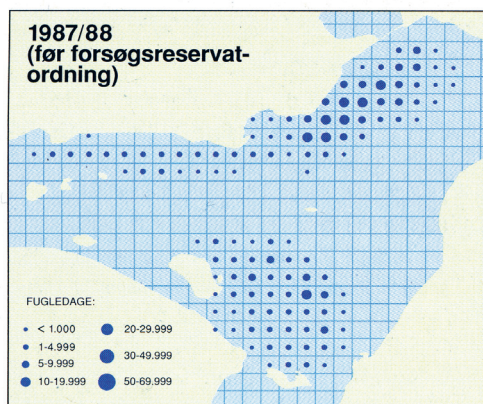
Fra 1989/90 til 1990/91 blev der indført forskellige forsøgsvisse reguleringer af jagt og færdsel for at undersøge, om det gav bedre vilkår for fuglene. I den første af de tre jagsæsoner blev kravlejagt forbudt i hele området. I den anden sæson blev Nibe Bredning helt jagtfri, og i den tredje sæson blev Gjøl Bredning jagtfrit område.

Hvis jagten tidligere havde virket forstyrrende og begrænsende for vandfuglene i området, så ville jagtrestriktioner medføre, at der ville komme flere fugle, især af de jagtbare arter (først og fremmest pibeænder), og fuglene ville slå sig ned på de steder, hvor de kunne finde mest fred.

Denne antagelse blev bekræftet.

I de tre jagsæsoner med begrænsninger i jagten gik tre af fem undersøgte vandfuglebestande frem i antal: svaner, lysbuget knortegås og pibeand. Desuden blev den periode, hvor pibeænderne opholdt sig i området, længere end før. Inden indførelsen af de forsøgsvisse jagtbegrænsninger kulminerede antallet i oktober

Fordeelingen af pibeænder i Nibe og Gjøl Bredning før og efter oprettelse af forsøgsreservat (jagtfrit område indtegnet). Cirklerne angiver "fugledage" i de 500m x 500m felter, hvor fuglene blev talt.

november, hvorefter fuglene fortsatte trækket til vinterkvartererne i syd. I de tre år, jagten var begrænset, blev ænderne liggende i stort tal året ud.

Der kunne ikke spores nogen større tilbagegang i antallet af pibeænder på andre rasteplasser i nærheden. Naboområdet synes altså ikke at være blevet "drænet" for fugle.

Det større antal pibeænder i Nibe og Gjøl Bredning kan snarere forklares med, at træk-kende pibeænder har opholdt sig her i længere

tid end før reservatets oprettelse.

Miljøministeriet besluttede med virkning fra den 1. august 1993 at indføre en permanent reservatordning for at beskytte områdets fugleliv. Der er indført jagtforbud i et ca. 20 km² stort område i Gjøl Bredning. For at beskytte kystfuglene, når de har æg og unger, er der færdselsforbud på øer og holme i perioden fra 1. april til 15. juli. Desuden er der forbud mod brætsejldes i ålegræsbevoksningerne.

NIBE OG GJØL BREDNING

RESERVATBESTEMMELSER

Jagt og færdsel forbudt.

Forbud mod Jagt og brætsejls.

Forbud mod brætsejls

Øvrige fredede områder.

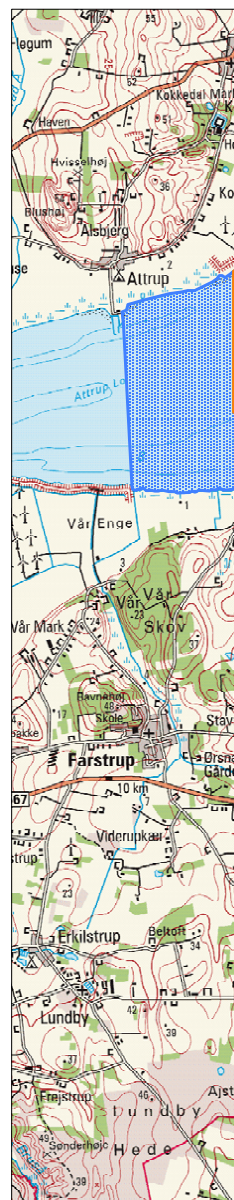
Motorsejls forbudt (undtaget sejls med mindre end 8 knob indenfor sejlsrender).

Jagt: Det er forbud mod jagt i Gjøl Bredning nord for sejlsrenden på strækningen mellem Knudegårds Hage og Bjerget på østsiden af Ulvedyb. Desuden er der forbud mod motorbådsjagt i hele området.

Færdsel: På holmene i fjorden: Startøtterne, Klosterholm, Vårholm, Kyøholm, Troldholme, Hornsgård Holm og Rønholm, er der færdsels-

forbud i perioden 1. april – 15. juli af hensyn til ynglende kystfugle.

Sejls: Brætsejls er ikke tilladt i ålegræsbedene i Nibe og Gjøl Bredninger samt omkring Troldholme. Desuden er der forbud mod motordrevet sejls med mere end 8 knob uden for sejlsrender samt et generelt forbud mod sejls med jetski, vandscootere og lignende i hele reservatet.

Vandfugle og mennesker

Biologernes undersøgelser viste, at når knopsvaner og pibeænder ikke blev forstyrret, brugte de ca. $\frac{3}{4}$ af døgnets lyse timer til at søge føde. Men når fiskejoller, skydepramme eller brætsjellere nærmede sig, opgave fuglene deres fødesøgning og svømmede eller fløj til et uforstyrret sted, hvor de rastede i en periode, indtil de igen begyndte at søge føde.

Ved gentagne forstyrrelser blev denne påtvungne rasteperiode forlænget. Mest forstyrrende var en jæger, der nærmede sig i kravlepram. For pibeand ophørte fødesøgningen ca. $\frac{3}{4}$ time, når fuglene blev forstyrret første gang og knap 3 timer anden gang.

Perioden var kortere efter forstyrrelser fra en fiskejolle, og kortest når pibeænderne blev skræmt ved, at en jæger skød fra en opankret pram. Fuglene havde størst flugtafstand over for brætsjellads.

Permanent vildtreservat

Jagten fra kravlepram var mere forstyrrende end jagt fra opankret pram. Fiskeri i området forstyrrede derimod ikke vandfuglene særlig meget i modsætning til brætsjellads,

som gjorde fuglene urolige på lang afstand.

Konklusionen blev derfor, at en række forstyrrende aktiviteter, hovedsageligt jagten, holdt antallet af fugle på et lavere niveau end området naturligt skabte grundlag for. Danmarks Miljøundersøgelser anbefalede derfor en permanent reservatordning i området.

Undersøgelserne pegede på, at det var økologisk mest hensigtsmæssigt at placere et jagtfrit kerneområde i Gjøl Bredning, hvorved der skabtes en forbindelse med det eksisterende vildtreservat i Ulvedybet. Af hensyn til fouragerende fugle burde brætsjellads ikke finde sted i ålegræsbevoksningerne.

Rastende vandfugle

Reservatordningen har bevirket, at området har udviklet sig til den vigtigste lokalitet for pibeand i Danmark, idet der undertiden raster over 20.000 fugle i træktiden om efteråret. I milde vintre forbliver pibeænderne i fjorden, der udgør den nordligste europæiske overvintringsplads for arten.

Knopsvane, sangsvane pibesvane og blis-høne forekommer også i stort tal i fjorden.

Men der er også mulighed for at iagttage en række andre arter, bl. a. trolldand, taffeland, hvinand, skallesluger og lysbuget knortegås.

Flere fugle i naboområder

Det har vist sig, at der er kommet flere fugle, både i de jagtfri områder og i de naboområder, hvor jagt er tilladt.

I den del af reservatet ("jagtzone") har jægerne således mulighed for et større jagt-udbytte end før.

Reservatet er derfor ikke blot til glæde for fuglene, men kan også komme jægere og andre naturbrugere til gode.

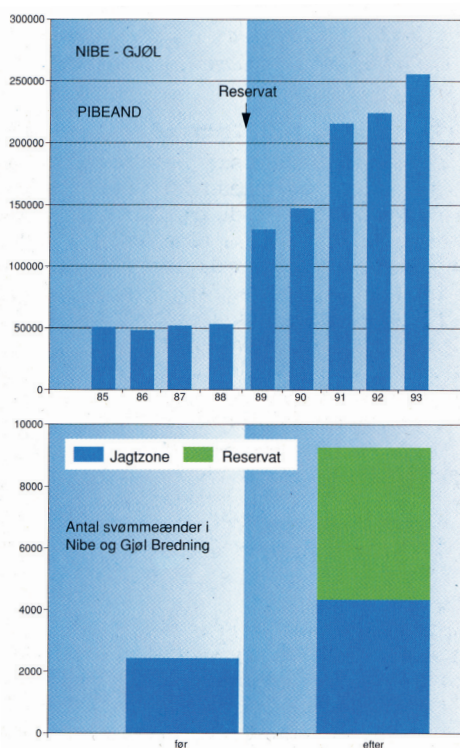
Ynglefugle

På holmene i fjorden findes nogle af landets største måge- og ternekolonier. De almindeligste arter er sølv-, silde- og stormmåge. Tidligere var holmene kendte for store yngleførekoster af hættemåger, men ligesom andre steder i landet, er denne art gået voldsomt tilbage. På holmene yngler ligeledes knopsvane, grågås og andre andefugle. En mindre skarvkoloni yngler på en af holmene, men holdes kunstigt nede på et rimeligt niveau. Af vadefugle er det mest rødben, klyde og stor præstekrave, der yngler på holmene.

Oprettelsen af vildtreservatet i Nibe og Gjøl Bredninger i 1989 bevirkede, at det maksimale antal af pibeænder i området blev femdoblet i perioden frem til 1993. Ikke alene rastede der flere pibeænder, men de opholdt sig også i området i længere tid.

Danmarks Miljøundersøgelsers overvågning af fuglelivet i området viste, at der kom flere fugle, både i de jagtfri dele af reservatet, men også i naboområder med jagt.

Figuren viser det gennemsnitlige antal svømmeænder før og efter oprettelsen af reservatet.

Det danske netværk af reservater

Flere fugle i landskabet betyder rigere naturoplevelser for mennesker. Forsøgsreservatet i Nibe og Gjøl Bredninger har vist, at giver man fuglene tilstrækkeligt store områder med fred og ro, så tiltrækker det

store fugleflokke, som opholder sig i området gennem længere tid. Det giver gode muligheder for naturiagttagelse samt potentielt bedre jagtmuligheder i tilstødende områder.

Denne folder er udgivet af Skov- og Naturstyrelsen 1995, revideret og genoptrykt i 2009.

Akvareller: Jens Overgaard Christensen (forside: sangsvane, side 2: pibeand, side 6: gråand, bagside: knopsvane)

Produktion: PE offset A/S - Varde

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til:

Skov- og Naturstyrelsen, Thy

Tlf. 97 97 70 88 • thy@sns.dk • www.skovognatur.dk/thy